

EITEM AR YR AGENDA: 8

PANEL GWEITHREDOL AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

21 Gorffennaf 2014

ADRODDIAD MONITRO'R IAITH GYMRAEG

Adroddiad gan Richard Fairhead, Prif Swyddog Tân Cynorthwyol

Diben yr Adroddiad

- 1 Ceisio cymeradwyaeth i Adroddiad Monitro Cynllun Iaith Gymraeg Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru 2013-14 cyn ei gyflwyno'n ffurfiol i Gomisiynydd y Gymraeg.

Y Cefndir

- 2 Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru lunio adroddiad manwl sydd yn nodi'r cynnydd a wnaed i gwrdd â'r targedau a amlinellir yng Nghynllun Iaith Gymraeg y Gwasanaeth. Caiff yr adroddiad ei gyflwyno i Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg yn unol â'r trefniadau o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Gwybodaeth

- 3 Mae dyfodiad Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 wedi arwain at fwy o bwyslais ar hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg drwy Gymru, a hynny drwy godi ymwybyddiaeth am statws swyddogol yr iaith a gwella safonau er mwyn sicrhau cysondeb drwy Gymru. Croesawyd hyn gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, a bydd y tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru yn parhau i weithio gyda'i gilydd i ymateb i rwymedigaethau sy'n gysylltiedig â dyfodiad y Safonau Iaith newydd.

- 4 Y llynedd, fe wnaeth Comisiynydd y Gymraeg groesawu llawer o agweddau ar ein gwaith mewn perthynas â'r Gymraeg a'r cynnydd cyffredinol a wnaed wrth weithredu'r Cynllun Iaith Gymraeg yn ystod 2013-14.
- 5 Unwaith eto, dyma gyfnod pryd y mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi sicrhau cryn gynnydd mewn perthynas â'r Gymraeg ac roeddem yn hynod falch o dderbyn cydnabyddiaeth am hyn drwy ennill un o Wobrau Ysbrydoli Cymru 2013 yng nghategori Cymraeg yn y Gweithle. Roedd y Gwasanaeth ymhlith tri sefydliad ar y rhestr fer ar gyfer y wobr, a datgelwyd enw'r enillydd mewn seremoni gyflwyno yng Nghaerdydd ar 18^{fed} Mehefin 2013. Dyma hefyd yr ail flwyddyn yn olynol pryd yr oedd y Gwasanaeth ar y rhestr fer.
- 6 Caiff data ynghylch sgiliau Cymraeg a dysgu Cymraeg eu casglu a'u cofnodi yng nghronfa ddata Adnoddau Dynol y Gwasanaeth. Mae'r data a gofnodwyd am 2013-14 i'w cael yn yr Adroddiad Monitro sy'n rhoi'r crynodeb o'r prif ganfyddiadau, gan nodi'r canlyniadau cadarnhanol a'r heriau parhaus y bydd y Gwasanaeth yn mynd ar eu holau eto yn ystod y flwyddyn i ddod er mwyn ceisio gwella. Dyma'r canfyddiadau cadarnhaol yn ystod y flwyddyn adrodd hon, o'u cymharu â'r llynedd:
 - cynnydd yn nifer yr archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gynhaliwyd yn Gymraeg
 - cynnydd yn y staff sydd ag o leiaf Lefel 4 mewn sgiliau sgwrsio yn Gymraeg
 - cynnydd yn nifer y staff sy'n llenwi rolau sy'n wynebu'r cyhoedd ac sydd â'r sgiliau Cymraeg angenrheidiol
 - cynnydd yn nifer y cyflwyniadau yn Gymraeg i ysgolion
 - mae pob adran bron wedi gweld cynnydd sylweddol yng nghanran y staff sydd â'r sgiliau sy'n cyfateb i ofynion y swydd.
- 7 Mae Adroddiadau Monitro blaenorol wedi nodi sut y mae'r tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru wedi cymryd rhan yn yr ymgyrch 'Mae Gen Ti Ddewis', ymgyrch a gefnogid gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg, a hynny i hyrwyddo'r ffaith fod Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref ar gael drwy gyfrwng y Gymraeg. Roedd llwyddiant yr ymgyrch yn golygu bod nifer y trigolion yng Ngogledd Cymru a oedd yn derbyn archwiliadau diogelwch tân yn y cartref drwy gyfrwng y Gymraeg wedi codi o 6% i 20% mewn cyfnod o dair blynedd. Y llynedd, roedd gostyngiad bychan yn y

niferoedd hyn, i 16%. Mae'r Gwasanaeth yn parhau gyda'i ymrwymiad i hyrwyddo'r archwiliadau hyn yn y ddwy iaith, ac ar ôl ail-lansio'r ymgyrch yn ystod yr haf diwethaf, bu cynnydd yn nifer yr archwiliadau a gynhaliwyd drwy gyfrwng y Gymraeg yn ystod y cyfnod adrodd hwn i fymryn dros 17%, gyda'r ffigur yn codi i 19% yn ystod y cyfnodau prysuraf o hyrwyddo'r ymgyrch.

- 8 Mae Cynllun Iaith Gymraeg GTAGC yn datgan bod gofyn i bob aelod newydd o'r staff, a'r rhai sy'n llwyddo i gael dyrchafiad, i ddysgu Cymraeg sgysiol sylfaenol ar safon Lefel 2 yn ein rhaglen CD, ac mae hyn hefyd wedi parhau i gael ei hyrwyddo ymhlith staff yn ystod 2013-14. Cynhyrchwyd CD pellach, ar Lefel 3, fel estyniad i'r rhaglenni dysgu presennol ac fe'i lansiodd ym Mehefin 2013, i ymateb i nifer y staff sydd wedi dangos diddordeb mewn datblygu eu sgiliau iaith ymhellach ar ôl cwblhau'r hyfforddiant Lefel 2. Calonogol oedd gweld bod y 12 o aelodau o'r staff a oedd wedi cwblhau'r cwrs Lefel 3 wedi mynd ymlaen i gwblhau'r cwrs Lefel 4 eleni, gyda chanlyniadau rhagorol yn yr asesiadau.
- 9 Mae'r Adroddiad Monitro hefyd yn tynnu sylw at y gwaith a wnaed wrth hyrwyddo'r Gymraeg yn y gweithle yn ogystal â darparu gwasanaeth dwyieithog i'r cyhoedd. Mae hyn yn cynnwys canfod a chefnogi Hyrwyddwyr y Gymraeg yn y rhanbarth. Yn ystod y cyfnod adrodd, roedd gan y Gwasanaeth 28 o Hyrwyddwyr yn y rôl sy'n parhau i fentora eraill ac i dderbyn arweiniad a chymorth wrth iddynt hyrwyddo'r iaith a hwyluso dysgu.
- 10 Mae'r Gwasanaeth yn parhau â'i ymrwymiad i hyrwyddo'r iaith ac i annog datblygiad sgiliau Cymraeg ymhlith ei staff. Mae'r gwaith hwn yn sicrhau bod gwasanaethau dwyieithog yn cael eu darparu i bobl Gogledd Cymru, ac mae'n annog y defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle.

Argymhelliad

- 11 Bod yr Aelodau'n nodi'r cynnydd a wnaed mewn perthynas â'r Cynllun Iaith Gymraeg, ac yn cymeradwyo Adroddiad Monitro 2013-14 cyn ei gyflwyno'n ffurfiol i Gomisiynydd y Gymraeg.

**Adroddiad Monitro
Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru i
Gomisiynydd Y Gymraeg
am y cyfnod rhwng
1af Ebrill 2013 – 1af Ebrill 2014**

Cynnwys	Tud.
1. Cyflwyniad	3
2. Rheoli a Gweinyddu'r Cynllun	4
3. Ein Cynnydd yn ystod 2013-14	6
4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg	14
5. Dangosyddion Perfformiad yn gysylltiedig â'r Gymraeg.	20

1. Cyflwyniad

Mae'n bleser gennym gyflwyno ein Hadroddiad Monitro Blynyddol i Gomisiynydd y Gymraeg ar gyfer y flwyddyn adrodd 2013-2014.

Yn ystod 2013-14 rydym ni fel Gwasanaeth wedi ymdrechu i gynnal safonau ac arferion da wrth i ni barhau i gydymffurfio gyda'n Cynllun Iaith Gymraeg cyfredol wrth aros am y Safonau Iaith Gymraeg sydd yn yr arfaeth.

Fe gyfarfu'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol sy'n gyfrifol am y Gymraeg, Cadeirydd Grŵp Iaith Gymraeg Pwyllgor Materion Cenedlaethol (ar draws y tri gwasanaethau tân ac achub yng Nghymru) a'r Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol gyda chynrychiolwyr o Swyddfa'r Comisiynydd ar 6ed o Ragfyr 2013 i drafod ein cynnydd yn ystod 2012-13 ac roeddem yn hapus i gyflwyno tystiolaeth bellach i ategu'r hyn a oedd wedi ei gynnwys yn ein hadroddiad.

Unwaith yn rhagor, dyma gyfnod lle mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi gwneud cynnydd sylweddol mewn perthynas â'r Gymraeg ac roeddem yn falch o dderbyn cydnabyddiaeth o hyn yn dilyn ennill Gwobr Ysbrydoli Cymru yn y categori 'Cymraeg yn y Gweithle'.

Mae gennym ni ddelwedd glir o'n gobeithio ni fel Gwasanaeth ar gyfer 2014 a thu hwnt ac edrychwn ymlaen at gael cryfhau sefyllfa'r Gymraeg yng Ngwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru dros y blynyddoedd sydd i ddod.

2. Rheoli a gweinyddu'r Cynllun

Yn ystod y cyfnod adrodd hwn y Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, Richard Fairhead, sydd wedi bod yn gyfrifol am bortffolio iaith Gymraeg y Gwasanaeth Tân ac Achub. Ef sydd hefyd wedi bod yn cadeirio'r Fforwm Iaith Gymraeg sy'n cyfarfod yn chwarterol.

Mae'r Fforwm Iaith yn cynnwys uwch swyddogion o wahanol adrannau megis Adnoddau Dynol, Cyfathrebiadau Corfforaethol, Hyfforddiant a Thechnoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu. Maent yn rhan o'r penderfyniadau sy'n cael eu gwneud am y Cynllun Iaith Gymraeg a'r Strategaeth Sgiliau Ieithyddol. Fe gyfarfu'r Fforwm Iaith Gymraeg ar y dyddiadau canlynol yn ystod y flwyddyn adrodd dan sylw (mae copïau o'r cofnodion ar gael ar gais).

- 19 Ebrill 2013
- 25 Gorffennaf 2013
- 3 Hydref 2013
- 24 Ionawr 2014

Gareth Griffiths, Uwch Reolwr Hyfforddiant a Datblygu yw Cadeirydd Grŵp Iaith Gymraeg Pwyllgor Materion Cenedlaethol (ar draws y tri gwasanaethau tân ac achub yng Nghymru). Y mae'r grŵp yma hefyd yn cyfarfod yn chwarterol ac y mae'n cynnwys yr aelodau canlynol:

Gogledd Cymru

Tracey Williams, Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol
Nici Siôn, Cyfieithydd a Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg

De Cymru

Cath Baldwin, Swyddog Iaith Gymraeg

Canolbarth a Gorllewin Cymru

Jacqui Maunder, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebiadau Corfforaethol

Ceri Jackson, Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd a Chyfathrebiadau Corfforaethol Dros Dro

Julie Owens, Swyddog Gwasanaethau Democrataidd

Fe gyfarfu'r grŵp ar y dyddiadau canlynol yn ystod y flwyddyn adrodd dan sylw. Mae copïau o'r cofnodion ar gael ar gais.

- 24 Mai 2013
- 13 Tachwedd 2013
- 27 Ionawr 2014

Y Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol sydd yn gyfrifol am weinyddu'r Cynllun Iaith Gymraeg o ddydd i ddydd gyda chefnogaeth y Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg.

Mae penderfyniadau fel cymeradwyo'r Cynllun Iaith Gymraeg, sy'n ymgorffori'r Strategaeth Sgiliau Ieithyddol, yn mynd gerbron Grŵp Gweithredol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Y mae'r Adroddiad Monitro blynyddol hwn hefyd yn cael ei gymeradwyo gan yr Awdurdod cyn ei gyflwyno i Gomisiynydd y Gymraeg.

Mae'r Gwasanaeth Tân ac Achub yn parhau i fynychu pwyllgorau a gweithgorau sy'n cymryd rhan mewn gweithgareddau i hyrwyddo'r Gymraeg.

Mae staff yn cynrychioli'r Gwasanaeth ar gyfarfodydd eraill, gan gynnwys:

- Rhwydiaith
- Hunaniaith
- Cyngor Partneriaeth y Gymraeg
- Grŵp Ffocws Rhannu Adnoddau Cyfieithu Llywodraeth Cymru

3. Ein Cynnydd yn ystod 2013-14

Mae'r Adroddiad Monitro Blynyddol hwn yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2013 a 1 Ebrill 2014.

Rydym yn parhau i weithredu o fewn ein Cynllun Iaith Gymraeg presennol ac rydym wedi cyflawni cynnydd sylweddol mewn perthynas â'r Gymraeg yn ystod y flwyddyn adrodd 2013-14.

Rydym ni wedi parhau gyda'n hymrwymiad i wella ein hagwedd gadarnhaol tuag at y defnydd o Gymraeg yn ein gweithle, yn ogystal â'r gymuned a'r gwasanaethau yr ydym ni'n eu darparu i bobl y Gogledd. Mae'r gweithgareddau a lansiwyd yn 2009 i geisio cyrraedd y nod hwn yn parhau i fynd o nerth i nerth.

Isod, ceir amlinelliad o'r gweithgareddau yn ystod y cyfnod adrodd penodol yma;

Technoleg Gwybodaeth ac Arfau Ieithyddol

- Rydym yn parhau i annog a chefnogi staff i wneud defnydd o'r meddalwedd a'r technolegau iaith sydd ar gael megis Cysgliad, Microsoft Word Cymraeg, Technoleg To Bach. Mae staff yn derbyn diweddariad o'r gwahanol dechnolegau iaith sydd ar gael ynghyd â gwybodaeth am amryw o wefannau dysgu Cymraeg mewn bwletin misol 'Mercher 'Marfer' sydd yn parhau i gael ei anfon i staff yn fisol.
- Mae'r cyfleuster galluogi llais a osodwyd ar ein gwefan yn Gymraeg a Saesneg yn parhau i fod yn arf defnyddiol iawn i nifer o ddefnyddwyr. Mae'r cyfleuster yn cael ei ddiweddarau'n rheolaidd pan fydd unrhyw ddeunydd ychwanegol yn cael ei lwytho ar y wefan. Yn ystod y flwyddyn adrodd hon gwrandawyd ar 188 o dudalennau yn Gymraeg o gymharu â 4126 yn Saesneg. Y prif dudalennau a wrandawyd arnynt yn Gymraeg oedd rhai yn ymwneud â recriwtio a lansiad y CD Iefel 3.
- Mae rhwydweithio cymdeithasol wedi cael ei sefydlu'n gadarn fel rhan o Strategaeth Gyfathrebu swyddogol y Gwasanaeth gyda bron i 5,085 o ddilynwyr ar dudalen Facebook y Gwasanaeth a tua 7,685 o ddilynwyr ar Twitter. Mae'r holl ddiweddariadau ar Facebook a Twitter yn cael eu darparu'n ddwyieithog ac y mae pob yn dewis cyfathrebu gyda ni'n rheolaidd yn Gymraeg ar y safleoedd hyn. Rydym wedi manteisio ar y cyfryngau hyn i hybu Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref cyfrwng Cymraeg, hyrwyddo digwyddiadau lleol yn ddwyieithog a chefnogi digwyddiadau cenedlaethol fel Diwrnod Shwmae a Diwrnod y Bathodyn. Ar Ddydd Gŵyl Dewi cawsom ymateb gwych i neges a gyhoeddwyd ar ein safleoedd rhwydweithio cymdeithasol. Gofynnem i Gymry balch rannu neu ail-drydar llun o ddiffoddwyr tân yn chwifio'r Ddraig Goch. Cafodd y neges ei gweld gan dros 4,500 o'n dilynwyr ar Facebook a

Twitter. Hefyd, cafodd fideo ei gyhoeddi ar ein safle You Tube fel rhan o'r ymgyrch 'Cana Dros Gymru' gan y BBC. Fe gymrodd aelodau'r Wylfa Las ym Mae Colwyn ran yn yr ymgyrch drwy ganu'r emyn 'Calon Lân' a hybu diogelwch tân yn y cartref ar yr un pryd. Cynhyrchwyd y fideo gyda chymorth yr Adran Gyfathrebiadau Corfforaethol.

Hyfforddiant a Datblygiad

- Ar y 1af o Fehefin 2014 cafodd ein CD Lefel 3 ei lansio i staff ar draws y Gwasanaeth. Cafodd hyn ei hybu drwy negeseuon ebost i bob aelod staff a hefyd mewn erthygl yn ein cylchgrawn mewnol, Y Fflam, yn ogystal â'r Golofn Gymraeg. Mae modd lawr lwytho neu wrando ar ein rhaglen CD dysgu Cymraeg ar ein gwefan, gan gynnwys y CD diweddaraf yma.
- Mae nifer o gyrsiau Cymraeg wedi eu cynnal eleni. Ac rydym wedi cydweithio gyda Heddlu Gogledd Cymru wrth gynnal nifer o'r cyrsiau hyn:

Lefel 2: (4 diwrnod)

Cychwyn 24ain Medi 2013 – 3 aelod staff o Wasanaeth Tân ac Achub wedi mynychu cwrs a drefnwyd gan Heddlu Gogledd Cymru

Cychwyn 25ain Tachwedd 2013 – 2 aelod staff o Wasanaeth Tân ac Achub wedi mynychu cwrs a drefnwyd gan Heddlu Gogledd Cymru

Lefel 3: (9 diwrnod)

Cychwyn 3ydd Medi 2013 – 3 aelod staff o Wasanaeth Tân ac Achub wedi mynychu cwrs a drefnwyd gan Heddlu Gogledd Cymru

Cychwyn 4ydd Mawrth 2014 – 2 aelod staff o Wasanaeth Tân ac Achub wedi mynychu cwrs a drefnwyd gan Heddlu Gogledd Cymru

Lefel 4: (16 diwrnod)

Cychwyn 9fed Medi 2013 (12 aelod staff Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru)

Lefel 5 Llafar: (2 ddiwrnod)

Cychwyn 2il Medi 2013 (3 aelod staff Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru)

Cychwyn 4ydd Mawrth 2014 (3 aelod staff Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru)

Lefel 5 Ysgrifenedig: (2 ddiwrnod)

Cychwyn 18fed Chwefror 2014 (5 aelod staff Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru)

- Mae'n galonogol gweld bod y 12 aelod staff a gwblhaodd y cwrs Lefel 3 y llynedd hefyd wedi cwblhau'r cwrs Lefel 4 eleni. Ar y 25ain o Fawrth 2014 fe gynhaliwyd asesiadau terfynol ac rydym yn falch o gael dweud bod pob un wedi llwyddo, gyda marciau'n amrywio o 70% i 96%. Rydym yn bwriadu gweithio gyda'r unigolion hyn i barhau i feithrin eu sgiliau a sicrhau eu bod yn dod yn siaradwyr Cymraeg rhugl a hyderus gan fod nifer o'r rhai a oedd yn bresennol yn dod i gysylltiad â'r cyhoedd yn rheolaidd. Rydym hefyd wedi cefnogi aelodau staff sydd yn dymuno mynychu cyrsiau cymunedol yn hytrach na chysiau mewnol. Rydym wedi darparu cefnogaeth drwy un ai dalu am gyrsiau neu neilltuo amser iddynt fynychu'r cyrsiau hyn yn lleol. Mae'r Cyfieithydd a'r Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg a'r Hyrwyddwyr iaith Gymraeg yn parhau i gynniig gwersi a chefnogaeth yn fewnol.
- Fel y gwyddoch o'n hadroddiad y llynedd, rydym wedi bod yn brysur yn cynhyrchu modiwl e-ddysgu o'r Sesiwn Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg gyda'r nod o ddarparu'r sesiwn hanfodol hwn i aelodau'r System Dyletswydd yn Ôl y Galw (Diffoddwyr Tân Rhan Amser) sydd yn parhau i fod ar y rhestr aros. Mae problemau technegol wedi golygu oedi wrth ddatblygu'r modiwl hwn eleni. Mae aelod o'n staff cefnogol wedi mynychu cwrs yn yr Hydref i'w alluogi i ymgymryd â'r gwaith o drosglwyddo'r modiwl a gynhyrchwyd ar gyfer y cynllun peilot a gynhaliom ym mis Chwefror 2013 o'r hen feddalwedd i'r feddalwedd newydd. Mae'r gwaith hwn wrthi'n cael ei gwblhau ac y mae'r unigolyn wrthi'n cydweithio gyda'r Adran Hyfforddiant a'r Cwmni LearnPro i adfer rhai o'r problemau technegol y mae wedi eu hwynebu wrth geisio gwneud y modiwl yn fwy rhyngweithiol. Yn y cyfamser, rydym wedi parhau i gynnal sesiynau wyneb yn wyneb i staff newydd. Rhwng 1 Ebrill 2013 a 1 Ebrill 2014 mae 5 sesiwn ymwybyddiaeth wedi cael ei gynnal i 34 aelod staff.
- Ym mis Hydref 2013 fe groesawodd y Gwasanaeth 6 myfyriwr o Goleg Cambria a fydd ar brofiad gwaith gyda'r Gwasanaeth am flwyddyn. Cynhaliodd y Cyfieithydd a'r Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg sesiwn ymwybyddiaeth a chwsr Cymraeg yn y gweithle gyda'r myfyrwr hyn.
- Mae ein Rheolwr Cyfathrebu Corfforaethol yn perthyn i gorff hyrwyddo'r Gymraeg yng Ngwynedd, sef Hunaniaith. Rydym yn mynychu cyfarfodydd Hunaniaith yn rheolaidd er mwyn cefnogi gwaith y Fenter a dod o hyd i gyfleoedd i gydweithio a rhannu arferion da gyda sefydliadau cyhoeddus eraill. Yn ystod y flwyddyn adrodd hon mae 2 o'n uwch reolwyr wedi mynychu'r Academi iaith. Dyma oedd y trydydd tro yn olynol i'r Academi gael ei gynnal. Rydym ni fel Gwasanaeth wedi cefnogi'r Academi o'r cychwyn cyntaf drwy anfon cyfranogwyr o'r Gwasanaeth ar y cwrs gan ein bod ni'n credu'n gryf y dylai uwch reolwyr arwain y gweithlu mewn perthynas â'r Gymraeg. Mae'r Academi wedi bod yn fuddiol iawn i ni fel sefydliad ers iddo gael ei sefydlu gan fod y cwrs yn canolbwyntio ar sgiliau megis cynnal cyfarfodydd dwyieithog,

cynyddu'r defnydd o Gymraeg mewn cyfarfodydd, cynnal cyfarfodydd un i un yn Gymraeg a chyfweld pob yn Gymraeg -sef sgiliau y mae mawr eu hangen arnom er mwyn cyflawni ein gweledigaeth i greu gweithle gwbl ddwyieithog. Rydym yn gobeithio y gallwn barhau i gefnogi mentrau o'r fath dros y blynyddoedd nesaf.

- Y llynedd rhoddodd y tri Gwasanaeth Tân ac Achub broses dendro newydd ar waith ar gyfer cyrsiau hyfforddi Cymru gyfan. Fel rhan o'r broses dendro roedd yn rhaid i'r cyflenwyr fodloni meini prawf penodol cyn symud ymlaen yn y broses. Ar gyfer rhai o'r tendrau hyfforddi gofynnwyd cwestiwn mewn perthynas â'r gallu i ddarparu hyfforddiant yn ddwyieithog. Eleni mae 73 aelod staff wedi cwblhau Prentisiaeth mewn TG, Gweinyddu Busnes gyda'r Ganolfan Gwella Dysgu a Sgiliau. O'r 73 fe gwblhaodd 56 o bobl y cwrs drwy gyfrwng y Gymraeg neu yn ddwyieithog (77%). Dyma ddangos bod gwir alw am gyrsiau Cymraeg a bod pobl yn manteisio ar y cyfle i fynychu cyrsiau Cymraeg pan fo dewis ar gael iddynt. Rydym yn gobeithio cynyddu ystod y cyrsiau dwyieithog fydd ar gael i staff dros y blynyddoedd nesaf.
- Rydym ni fel Gwasanaeth yn awyddus i gynnwys mwy o ddewis iaith mewn cyrsiau mewnol. Mae'r holl fodiwlau hyfforddi ar y system Learn Pro yn y broses o gael eu cyfieithu ar hyn o bryd. Bydd hon yn broses hir dymor oherwydd y newidiadau rheolaidd sydd yn cael eu cyflwyno i'r modiwlau ac oherwydd bod cynifer o fodiwlau ar gael. Mae'r cyrsiau canlynol ar gael yn ddwyieithog ar hyn o bryd:
 - Gweinyddiaeth Busnes
 - Technoleg Gwybodaeth
 - Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg
 - Hyfforddiant Cyfryngau
 - Gloywi Iaith
 - Rheoli Parhad Busnes
- Yn dilyn ail-lansiad ein hymgyrch 'Mae Gen Ti Ddewis...' yn yr Eisteddfod Genedlaethol yn Ninbych ym mis Awst 2013, fe fanteisiom ar y cyfle i ail gynnal sesiynau ymwybyddiaeth gyda staff yr Adran Diogelwch Cymunedol. Roedd y sesiynau hyn yn cynnwys datblygu sgiliau o ran cynnig gwasanaeth Cymraeg a sicrhau bod pawb yn cael cynnig dewis iaith ar draws ein rhanbarth. Roedd y sesiynau hefyd yn delio gyda phroblemau ac anawsterau y mae Cymry Cymraeg yn ei hwynebu wrth alw rhifau ffôn Cymraeg a'r ffaith bod nifer ofn gofyn am wasanaeth Cymraeg ac felly'n troi i'r Saesneg. Roedd yr hyfforddiant yn canolbwyntio ar y math o wasanaethau y gellid eu cynnig i'r cyhoedd ac rydym yn mawr obeithio y bydd hyn yn sicrhau od pawb yn cael cynnig gwasanaeth drwy gyfrwng y Gymraeg, ni waeth ymhle y maent yn byw.

Cymraeg yn y Gweithle

- Ym mis Mehefin cawsom gydnabyddiaeth o'n gwaith i hyrwyddo'r Gymraeg yn y gweithle pan enillom Wobr Ysbrydoli Cymru yn y categori Cymraeg yn y Gweithle. Roeddem ymhlith tri o sefydliadau eraill a gafodd eu henwebu am y wobr. Cyflwynwyd y wobr i Gareth Griffiths, Uwch Reolwr Hyfforddiant a Datblygu Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru a chynrychiolydd y Gymraeg CFOA Cymru yn y seremoni wobrwyo yng Nghaerdydd ar 18 Mehefin 2013.
- Mae'r Gwasanaeth yn cyflwyno dwy wobr i staff yn flynyddol, sef un am 'Cyfraniad i'r Gymraeg' a'r llall i 'Ddysgwr y Flwyddyn'. Cyflwynwyd y wobr 'Dysgwr. Eleni fe gyflwynom wobr ychwanegol, sef y wobr 'Ar dân dros y Gymraeg' am gyfraniad gorsaf neu adran benodol i'r Gymraeg. Cyflwynwyd y tair gwobr i'r enillwyr yn ein seremoni wobrwyo ym mis Medi 2013. Ann Pierce o'r Adran Gyllid a Sarah Anderson o'r Adran Ystadau, enillodd y wobr 'Dysgwr y Flwyddyn' am eleni, a hynny am eu hymroddiad i'r cwrs Lefel 3. Mae'r ddwy bellach wedi cwblhau'r cwrs Lefel 4 ac yn parhau i ymarfer eu sgiliau gyda staff. Cafodd y wobr 'Cyfraniad i'r iaith Gymraeg' ei chyflwyno i ddau o'n Hyrwyddwyr Iaith Gymraeg, sef Ceri Hughes ac Alun Guest-Rowlands. Roedd y ddau wedi mynd y tu hwnt i'w dyletswyddau arferol drwy gymryd rhan yn y gwaith o recordio'r CD Lefel 3. Mae'r ddau hefyd yn aelodau blaenllaw o'n cynllun hyrwyddo. Cyflwynwyd y wobr 'Ar dân dros y Gymraeg' i Wylfa Las, Caergybi am waith y criw a'r hyrwyddwr ar yr orsaf i hybu'r Gymraeg a sicrhau bod pawb wedi cwblhau asesiadau iaith Gymraeg yn yr Orsaf. Llwyddodd yr Hyrwyddwr i ddatblygu sgiliau un aelod staff o Lefel 2 i Lefel 4.
- Y mae'r Cyfieithydd a'r Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg yn parhau i ddarparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd mewnol ac mewn cyfarfodydd cyhoeddus megis cyfarfodydd yr Awdurdod Tân ac Achub. Mae'r Fforwm Diogelwch Cymunedol yn parhau i gael ei gynnal yn gwbl ddwyieithog. Rydym yn parhau gyda'n hymrwymiad i gynnal cyfarfodydd dwyieithog yn fewnol ac y mae'r gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael i unrhyw un yn ôl y galw. Eleni rydym wedi canolbwyntio ar gynnig mwy o ddewis iaith mewn cyfweiliadau ac rydym wedi cydweithio gyda'r adran Adnoddau Dynol i gynnig dewis iaith i bawb sydd yn ymgeisio am swydd gyda'r Gwasanaeth. Mae gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael ar gais yr unigolyn. Eleni fe fuddsoddodd y Gwasanaeth mewn hyfforddiant Cyfieithu ar y Pryd er mwyn datblygu sgiliau'r cyfieithydd ymhellach. Fe gwblhaodd y Cyfieithydd a'r Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg bedwar sesiwn gyda Chymdeithas Cyfieithwyr Cymru er mwyn mireinio'r grefft gyda chyfreithiwr profiadol.

- Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn parhau gyda'r gwaith a sefydlwyd yn dilyn nawdd gan Fwrdd yr Iaith Gymraeg yn ôl yn 2009 a 2010 i hyrwyddo'r iaith yn y gweithle. Erbyn hyn mae gennym 28 o hyrwyddwyr ac y mae gofyn iddynt gwblhau ffurflen adrodd pob chwarter er mwyn bod yn gymwys i dderbyn eu lwfans chwarterol o £62.50 y chwarter Mae'r Hyrwyddwyr yn parhau i dderbyn cyngor a chyfarwyddyd ar sut i hyrwyddo'r Gymraeg yn y gweithle gan y Swyddog Cyswllt Iaith Gymraeg.
- Ym mis Ionawr 2014 fe dderbyniodd pob aelod o staff galendr desg dwyieithog, yn dilyn llwyddiant ein calendr y llynedd. Mae'r calendrau yn cynnwys ymadroddion Cymraeg, geirfa syml a negeseuon tymhorol. Nod y calendr yw bod yn arf gweledol i staff i'w helpu i ymarfer eu Cymraeg a'u hatgoffa o eirfa Cymraeg syml e.e. dyddiau'r wythnos, lliwiau, yr amser, misoedd, berfau ayyb.
- Ers rhai blynyddoedd bellach mae staff wedi defnyddio bathodynau a sticeri ar helmedau i nodi eu bod yn dysgu Cymraeg neu'n siarad Cymraeg. Eleni, fel rhan o ymgyrch genedlaethol, cawsom gyfle i atgoffa staff o bwysigrwydd gwisgo bathodyn drwy gymryd rhan yn yr ymgyrch 'Diwrnod y Bathodyn' ar 1 Gorffennaf 2013. Fe gefnogom y digwyddiad ar ein safleoedd rhwydweithio cymdeithasol a thrwy gyfathrebu'n fewnol gyda staff a Hyrwyddwyr Iaith Gymraeg. Cawsom hefyd nwyddau iaith gwaith gan Swyddfa'r Comisiynydd i gefnogi'r ymgyrch.
- Yn ein hadroddiadau blaenorol, fe soniom fod y tri Gwasanaeth Tân ac Achub yng Nghymru wedi cymryd rhan yn yr ymgyrch 'Mae Gen Ti Ddewis', un o ymgyrchoedd Bwrdd yr Iaith Gymraeg. O ganlyniad i'r ymgyrch, gwelwyd cynnydd sylweddol yn nifer y bobl a dderbyniodd archwiliadau diogelwch tân yn y cartref trwy gyfrwng y Gymraeg yng Ngogledd Cymru yn ystod y blynyddoedd diwethaf - cynnydd o 6% - 16% ac yna i 20% rhwng 2010 - 2012 . Gwelsom leihad yn y niferoedd hyn ar gyfer 2012-2013 ac felly fe benderfynom ail-lansio'r ymgyrch eleni. Fe greom nwyddau arbennig i hybu'r fenter. Fel y soniwyd uchod cafodd yr ymgyrch ei hybu'n fewnol ymysg y staff sydd yn darparu'r archwiliadau hyn yn ogystal â'i hybu'n allanol yn ein cymunedau. Mae'r ymgyrch wedi arwain at gynnydd yn nifer yr archwiliadau cyfrwng Cymraeg yn ystod y flwyddyn adrodd hon, cynnydd o 16.8% y llynedd i 17.02 % am yr un cyfnod eleni. Roedd y canran hwn cyn uchod â 19% ym mis Ebrill, Awst a Medi sydd o bosib yn dangos gwerth hybu'r ymgyrch yn ystod y sioeau a'r eisteddfodau y mae'r Gwasanaeth yn eu mynychu dros fisoedd yr haf.
- Ym mis Mawrth 2014 fe gynhaliom ddwy gystadleuaeth i ddathlu Dydd Gŵyl Ddewi. Roedd cyfle i ddau aelod staff ennill basged o ddanteithion gan gwmni lleol 'Siwgr a Sbeis', drwy gymryd rhan yn ein cwis Cymreig neu'n cystadleuaeth i gyfansoddi cerdd.

- Ym mis Tachwedd 2013 fe gydweithiodd y Gwasanaeth gyda TWF, Heddlu Gogledd Cymru, Mudiad Meithrin, Ysgol Gymraeg Dewi Sant a Menter Iaith Sir Ddinbych i gynnal Diwrnod o Hwyl yng Ngorsaf Dân Gymunedol y Rhyl. Roedd y diwrnod wedi ei anelu ar gyfer plant a theuluoedd a'r nod oedd dangos pwysigrwydd y Gymraeg yn y sector cyhoeddus a phwysigrwydd addysg ddwyieithog. Cynhaliwyd y digwyddiad mewn ardal gymharol Seisnigaidd, sef y Rhyl, a chawsom ymateb gwych gan bobl leol. Daeth dros 250 o blant ac oedolion i'r digwyddiad.

Meysydd Blaenoriaeth ar gyfer y Flwyddyn Adrodd Nesaf:

- Creu rhagor o gyfleoedd i unigolion ddefnyddio'r Gymraeg o ddydd i ddydd yn y gweithle.
- Parhau i fod yn rhagweithiol o ran cynnig archwiliadau diogelwch tân drwy gyfrwng y Gymraeg a hybu'r ymgyrch 'Mae gen ti ddewis...'.
• Parhau i gydweithio gyda sefydliadau eraill, yn cynnwys y gwasanaeth tân ac achub yng Nghymru a'n partneriaid yn y Gogledd, i rannu arferion da.
- Paratoi ar gyfer y Safonau sydd yn yr arfaeth.

4. Cydymffurfio â'r Cynllun Iaith Gymraeg

Tasg	Cyrifoldeb	Cynnydd hyd yn hyn	Tystiolaeth
<p>Hyrwyddo'r Cynllun yn fewnol</p> <p>Ceisio ffyrdd i godi proffil y Cynllun trwy: hyfforddiant ymwybyddiaeth a mynediad at gyngor a chyfarwyddyd.</p>	<p>Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol</p>	<p>Mae modiwl ymwybyddiaeth iaith wedi cael ei roi ar brawf ac mae ar fin cael ei gwblhau. Bydd y modiwl yn cynnwys asesiad.</p> <p>Mae pob aelod newydd o staff yn derbyn dogfen ymgyfarwyddo sydd yn cynnwys gwybodaeth am yr iaith Gymraeg. Cafodd y ddogfen ei hadolygu yn 2013/14</p> <p>Parhau gyda'n mewnwyd ddwyieithog ysydd yn cynnwys adrannau am y Gymraeg, arweiniad i ddysgwyr a gwybodaeth i Hyrwyddwyr, a darparu gwybodaeth ychwanegol i staff yn Niweddariad y Prif Swyddog a'r Fflam.</p> <p>Parau gyda'r prosiect i hyrwyddo'r Gymraeg yn fewnol drwy ddefnyddio'r Hyrwyddwyr.</p>	<p>Cyfeirier at y Cynllun Iaith Gymraeg yn y Sesiynau Ymwybyddiaeth iaith. Yn y dyfodol, bydd asesiad yn dystiolaeth o hyfforddiant.</p> <p>Mewnwyd, Diweddariad y Prif Swyddog, Y Fflam</p> <p>Wedi darparu diweddariad</p>

Hyrwyddo'r Cynllun yn allanol			
<p>Parhau i geisio ffyrdd i wella effeithiolrwydd ein gwefan wrth hyrwyddo ein delwedd fel sefydliad ddwyieithog.</p>	<p>Swyddog Cyfathrebiadau Corfforaethol</p>	<p>Mae'r wefan yn gwbl ddwyieithog ac yn cynnwys gwybodaeth am Gynllun yr Iaith Gymraeg. Mae gwybodaeth am ein Cynllun Iaith Gymraeg 2010-13 diwygiedig wedi cael ei ychwanegu i'n gwefan. Mae safleoedd rhwydweithio cymdeithasol sydd wedi eu mabwysiadu gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ar Facebook a Twitter yn ddwyieithog hefyd.</p>	<p>Gweler gwefan/nau http://www.nwales-fireservice.org.uk/page.asp?page=114 www.facebook.com/northwalesfireservice www.twitter.com/northwalesfire</p>
<p>Paratowyd arweiniad i asiantaethau allanol a chontractwyr er mwyn tynnu eu sylw at ofynion y Cynllun. Hyn i gynnwys anogaeth gref gan drydydd parti sydd yn gweithio yn adeiladau'r gwasanaeth tân ac achub i godi arwyddion ddwyieithog.</p>	<p>Rheolwyr Cefnogi Gwasanaethau</p>	<p>Mae Adran Cyfleusterau'r Gwasanaeth yn cael ei rhannu gyda'r Heddlu, ac yn cael ei gweithredu rhwng y ddau sefydliad.</p>	<p>Mae'r paragraff isod yn cael ei ychwanegu i unrhyw ddogfennau/gwaith papur sy'n cael ei anfon i gontractwyr: <i>Mae'r Gwasanaeth Tân ac Achub wedi cymeradwyo ei Gynllun Iaith Gymraeg sy'n nodi fod pob arwydd dros dro neu barhaol ar ei safle yn y Gymraeg a'r Saesneg. Cynghorir contractwyr i gydymffurfio gyda'r polisi hwn ac i gysylltu gyda Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol y Gwasanaeth Tân ac Achub ar 01745 535285 am gyngor a gwasanaethau darllen proflenni am unrhyw arwyddion cyn eu cynhyrchu'n derfynol.</i></p>
<p>Diweddarau'r wybodaeth a roddwn i gontractwyr ac eraill er mwyn ail-bwysleisio pwysigrwydd ein delwedd gyhoeddus ddwyieithog.</p>	<p>Rheolwr Ystadau</p>	<p>Cynhyrchwyd taflen ddwyieithog i'w dosbarthu i gontractwyr.</p>	<p>Gweler uchod</p>

Datblygu system lle mae cyfarwyddyd ysgrifenedig ynghylch ein Cynllun Iaith yn cael ei roi fel mater o drefn i asiantaethau a chontractwyr allanol.	Rheolwr Gwasanaethau Cefnogi		Gweler uchod
---	------------------------------	--	--------------

Darparu'r isadeiledd mewnol			
Egluro'r cyfrifoldebau o ran rhoi cyngor a chyfarwyddyd am faterion sy'n ymwneud â'r Gymraeg.	Cyfieithydd	<p>Mae gwybodaeth ar y cynllun wedi ei gynnwys ar y fewnwyd ac mewn dau bolisi SAPPO ac fe fanteisir ar gyfleoedd i bwysleisio materion yr Iaith Gymraeg yn Niweddariad y Prif Swyddog a'r Fflam</p> <p>Mae'r cylchgrawn Y Fflam yn cynnwys Colofn Gymraeg sydd yn atgyfnerthu ein hamcanion mewn perthynas â'r Gymraeg</p> <p>Mae staff yn derbyn e-bost misol sydd yn codi proffil y Gymraeg – Mercher 'Marfer</p>	<p>Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO</p> <p>Y Fflam</p>

Pennu pa grwpiau a fyddai'n goruchwyllo'n fwyaf effeithiol y gwahanol dasgau sy'n ymwneud â'r strategaeth sgiliau iaith yn y dyfodol, gan gynnwys cynnal cyfran ddigonol o staff sydd â sgiliau dwyieithog.	Y Fforwm Iaith Gymraeg		Cynllun Iaith Gymraeg a Pholisïau SAPPO
---	------------------------	--	---

Gwneud i hyn ddigwydd			
Cynyddu'r defnydd o'r cyngor a'r cyfarwyddyd priodol wrth ddatblygu polisïau a chynlluniau gwaith. Hyn i gynnwys adnabod ffyrdd i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg.	Cyfieithydd	<p>Rhannu gwybodaeth, syniadau a chyngor gyda sefydliadau eraill.</p> <p>Prosiect hyrwyddo Cymraeg yn y gweithle wedi lansio syniadau eraill.</p>	Rhodddwyd diweddariad

<p>Cryfhawyd y cyfarwyddyd a roddir i staff ynglŷn â hyrwyddo ei delwedd gyhoeddus ddwyieithog, er mwyn atgyfnerthu'r hyn mae'r Gwasanaeth yn ei ddisgwyl ohonynt.</p>	<p>Cyfieithydd</p>	<p>Trwy gyflwyniad y Sesiynau Ymwybyddiaeth Iaith Gymraeg a mabwysiadu'r angen i gyrraedd Lefel 2 mewn cwртеisi ieithyddol wrth gael eu penodi/dyrchafu ers Ionawr 2010.</p>	<p>Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO</p>
<p>Cyflwyno gosod targedau sgiliau ieithyddol i'r broses flynyddol o osod targedau. Datblygu strategaeth sgiliau iaith, yn gysylltiedig â'r strategaeth IPDS er mwyn sicrhau bod y sgiliau ieithyddol angenrheidiol ar gael o fewn y gweithlu i gyflwyno gwasanaethau yn newis iaith y cyhoedd.</p>	<p>Rheolwr Cynllunio Corfforaethol</p>	<p>Mae gennym broses casglu gwybodaeth am hunanasesiadau ar gyfer sgiliau iaith Gymraeg ac rydym yn bwriadu datblygu asesiadau a hyfforddiant i wella sgiliau ar y cyfan.</p>	<p>Cronfa Ddata Workforce</p>
<p>Y strategaeth hon i gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egluro pa mor ddymunol fyddai sgiliau dwyieithog i gyflawni rolau unigol yn effeithiol • Ceisio ffyrdd i gynyddu cyfran y gweithlu sy'n gallu siarad (gan gynnwys drwy dargedau addas) • Sicrhau bod gan staff ddigon o wybodaeth o'r Gymraeg i ddarparu o leiaf rhai o'n gwasanaethau trwy gyfrwng y Gymraeg • Gweithredu system addas sy'n gyson a gwrthrychol i asesu gallu ieithyddol 	<p>Rheolwr Datblygu a Rheolwr AD</p>	<p>Mae hwn yn rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg 2010-13.</p>	<p>Gweithio gydag AD i gau'r bwlch, a monitro yn y dyfodol gan ddefnyddio Workforce.</p>

Edrych ar y posibilrwydd o gyflwyno gofynion newydd i rai swyddi o leiaf lle byddai gofyn i ymgeiswyr di-Gymraeg llwyddiannus am swyddi lle mae'r Gymraeg yn 'ddymunol' ymrwymo i gyrraedd lefel ragnodedig o fedrusrwydd yn Gymraeg o fewn cyfnod y cytunir arno.	Rheolwr AD	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg 2011-2013	Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO
Cael ffyrdd o sicrhau bod disgrifiadau swyddi yn cael eu datblygu sy'n adlewyrchu gofynion sgiliau dwyieithog swydd benodol (yn hytrach na rolau generig)	Rheolwr AD	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg a'r canllaw ar recriwtio sefydlwyd gydag AD.	Gweithio gyda'r Adran AD.
Sicrhau bod dysgu Cymraeg yn cael ei gynnwys yn rhaglen ddatblygu'r Gwasanaeth	Rheolwr Datblygu	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg – rhaid i bob aelod newydd o staff neu rai sy'n edrych am ddyrchafiad gyflawni Lefel 2 mewn cwrteisi ieithyddol. Erbyn hyn, mae cwestiwn ar allu yn yr iaith Gymraeg yn cael ei gynnwys yn yr Adolygiad Datblygu Unigol, a'i gofnodi ar Workforce.	Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO
Cyflwyno asesiadau rheolaidd o sgiliau Cymraeg staff mewn swyddi lle nodir blaenoriaeth	Cyfieithydd	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg a'i fonitro drwy workforce.	Cynllun Iaith Gymraeg a pholisïau SAPPO
Hunanymwybyddiaeth barhaus			
Cyflwyno systemau i adnabod diffygion difrifol mewn gallu dwyieithog o fewn grwpiau o weithwyr, ac egluro'r weithdrefn ar gyfer datrys prinder trwy hyfforddiant neu aildosbarthu staff	Dirprwy Brif Swyddog Tân	Rhan o'r Cynllun Iaith Gymraeg ac yn cael ei fonitro drwy Workforce.	Gweithio gyda'r adran AD i adnabod anghenion.

Cynyddu'r defnydd o asesiadau ansoddol priodol i sefydlu pa mor effeithiol rydym yn perfformio o ran cysylltiadau cyhoeddus	Rheolwr Cyfathrebiadau Corfforaethol	Mewnrwyd ddwyieithog. Gwefan dwyieithog. Cyfweiliadau ar y cyfryngau yn ddwyieithog. Cyhoeddiadau dwyieithog. Sefydlu system o nodi galwadau gan y wasg sy'n cael eu delio yn y Gymraeg.	Deunydd Cyfathrebiadau Corfforaethol
Integreiddio'r gwaith o fonitro proffil y gwasanaeth i'r prosesau blynyddol sy'n gysylltiedig â Rhaglen Cymru ar gyfer Gwella	Rheolwr Cynllunio Corfforaethol	Cytunwyd gan ddefnyddio'r Dangosyddion Perfformiad.	Gweler Atodiad 4.
Sicrhau bod adroddiadau rheolaidd sy'n dod gerbron yr Awdurdod yn cynnwys gwybodaeth ystadegol a disgrifiadol am broffil ieithyddol y gwasanaeth a'i berfformiad. Hyn yn ychwanegol at yr adroddiadau rheolaidd i Fwrdd yr Iaith Gymraeg	Dirprwy Brif Swyddog Tân	Mae'r adroddiad monitro blynyddol yn cael ei adrodd i'r Awdurdod a'r dangosyddion perfformiad iaith Gymraeg yn cael eu hadrodd.	Gweler diweddariad

5. Dangosyddion Perfformiad Iaith Gymraeg y Gwasanaeth Tân ac Achub

Mae Cynllun Iaith Gymraeg y Gwasanaeth wedi ymrwmo i gyflawni 12 o Ddangosyddion Perfformiad (a adolygwyd ym mis Ionawr 2010).

O'r 1af Ebrill 2012 hyd 31 Mawrth 2013, mae'r ffigyrau ar gyfer y dangosyddion newydd fel a ganlyn;

	Ystadegau ar gyfer 2013-14	Ystadegau ar gyfer 2012-13
PI1	Nifer a % y cyflwyniadau i ysgolion yn Gymraeg.	Nifer a % y cyflwyniadau i ysgolion yn Gymraeg.
Sylw	Darparwyd 600 o gyflwyniadau eleni ac o'r rhain darparwyd 366 (61%) drwy gyfrwng y Gymraeg.	Darparwyd cyfanswm o 562 o gyflwyniadau ac o'r rhain cyflwynwyd 183 (33%) yn Gymraeg.
PI2	Nifer a % y plant sydd wedi derbyn cyngor diogelwch tân yn Gymraeg o ganlyniad i'r cyflwyniad	Nifer a % y plant sydd wedi derbyn cyngor diogelwch tân yn Gymraeg o ganlyniad i'r cyflwyniad
Sylw	<p>Fe dderbyniodd cyfanswm o 32,272 o blant gyngor diogelwch tân ac o'r rhain fe dderbyniodd 12,731 (39%) o blant gyngor diogelwch tân drwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>O'u cymharu â 2012-2013, mae'r ffigyrau ar gyfer 2013-14 yn uwch a hynny oherwydd bod mwyafrif yr ysgol yr ymwelom ni â hwy yn ysgolion cyfrwng Cymraeg yn Ynys Môn a Gwynedd. Ni chafodd nifer o'r ysgolion llai yng Ngwynedd ac Ynys Môn ymweliad yn ystod 2012-13 ac o ganlyniad fe ymdrechom i ymweld â'r ysgolion hyn yn ystod 2013-14.</p>	<p>Fe dderbyniodd cyfanswm o 28,489 o blant gyngor diogelwch tân ac o'r rhain fe dderbyniodd 8,099 (29%) o blant gyngor diogelwch tân drwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>O gymharu â 2011-2012 mae'r ffigyrau ychydig yn is ar gyfer y flwyddyn ariannol hon. Eglurhad posibl i'r gostyngiad hwn yw'r ffaith bod aelod o'r fîm addysg wedi bod i ffwrdd o'r gwaith am 3 mis oherwydd salwch.</p> <p>Ar y cyfan mae nifer y cyflwyniadau i ysgolion wedi cynyddu oherwydd ein bod wedi ymuno gydag ymgyrchoedd amrywiol h.y. Bygiau Baco (gwrth-ysmygu) ac Unedau Cyfeirio Disgyblion (Llosgi Bwriadol)</p>

PI3	Nifer a % yr archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gyflwynwyd trwy gyfrwng y Gymraeg.	Cyfanswm nifer yr Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gyflwynwyd yn y Gymraeg.																																																																								
Sylw	<p>Allan o gyfanswm o 26,478 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn 2012/30, roedd 4,507 wedi eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg (17.02%). Cafwyd y nifer isaf (14.571% - 14.97% o'r holl archwiliadau a gwblhawyd yn Gymraeg) ym mis Rhagfyr ac Ionawr 2013 o gymharu â'r uchafswm (dros 18% a brin i 19%) ym mis Ebrill.</p> <p>Hefyd mae'r data isod yn dangos cymhariaeth rhwng nifer yr archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn y Gymraeg rhwng 1 Ebrill 2013 – 31 Mawrth 2014.</p> <table border="1" data-bbox="304 703 1171 1015"> <thead> <tr> <th>Sir</th> <th>Cyfanswm</th> <th>Cymraeg</th> <th>Canran</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Conwy</td> <td>5221</td> <td>305</td> <td>5.84%</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>3895</td> <td>162</td> <td>4.16%</td> </tr> <tr> <td>Sir y Fflint</td> <td>4243</td> <td>23</td> <td>0.54%</td> </tr> <tr> <td>G Gwynedd</td> <td>3778</td> <td>2083</td> <td>55.13%</td> </tr> <tr> <td>D Gwynedd</td> <td>2047</td> <td>839</td> <td>40.99%</td> </tr> <tr> <td>Wrecsam</td> <td>3783</td> <td>11</td> <td>0.29%</td> </tr> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>3511</td> <td>1084</td> <td>30.87%</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>4507</td> <td>17.02%</td> </tr> </tbody> </table>	Sir	Cyfanswm	Cymraeg	Canran	Conwy	5221	305	5.84%	Sir Ddinbych	3895	162	4.16%	Sir y Fflint	4243	23	0.54%	G Gwynedd	3778	2083	55.13%	D Gwynedd	2047	839	40.99%	Wrecsam	3783	11	0.29%	Ynys Môn	3511	1084	30.87%			4507	17.02%	<p>Allan o gyfanswm o 21,783 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn 2012/3, roedd 3,676 wedi eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg (16.88%). Cafwyd y nifer isaf (14.01% o'r holl archwiliadau a gwblhawyd yn Gymraeg) ym mis Rhagfyr 2012 o gymharu â'r uchafswm (20.2%) ym mis Mawrth 2013.</p> <p>Hefyd mae'r data isod yn dangos cymhariaeth rhwng nifer yr archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gwblhawyd yn y Gymraeg rhwng 1 Ebrill 2012 – 31 Mawrth 2013.</p> <table border="1" data-bbox="1256 703 2123 1015"> <thead> <tr> <th>Sir</th> <th>Cyfanswm</th> <th>Cymraeg</th> <th>Canran</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Conwy</td> <td>4183</td> <td>288</td> <td>6.44</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>3059</td> <td>154</td> <td>4.79</td> </tr> <tr> <td>Sir y Fflint</td> <td>3283</td> <td>20</td> <td>0.61</td> </tr> <tr> <td>G Gwynedd</td> <td>1563</td> <td>1724</td> <td>52.45</td> </tr> <tr> <td>D Gwynedd</td> <td>973</td> <td>613</td> <td>38.65</td> </tr> <tr> <td>Wrecsam</td> <td>3073</td> <td>21</td> <td>0.65</td> </tr> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>1972</td> <td>857</td> <td>30.29</td> </tr> <tr> <td></td> <td>18107</td> <td>3676</td> <td>16.88</td> </tr> </tbody> </table>	Sir	Cyfanswm	Cymraeg	Canran	Conwy	4183	288	6.44	Sir Ddinbych	3059	154	4.79	Sir y Fflint	3283	20	0.61	G Gwynedd	1563	1724	52.45	D Gwynedd	973	613	38.65	Wrecsam	3073	21	0.65	Ynys Môn	1972	857	30.29		18107	3676	16.88
Sir	Cyfanswm	Cymraeg	Canran																																																																							
Conwy	5221	305	5.84%																																																																							
Sir Ddinbych	3895	162	4.16%																																																																							
Sir y Fflint	4243	23	0.54%																																																																							
G Gwynedd	3778	2083	55.13%																																																																							
D Gwynedd	2047	839	40.99%																																																																							
Wrecsam	3783	11	0.29%																																																																							
Ynys Môn	3511	1084	30.87%																																																																							
		4507	17.02%																																																																							
Sir	Cyfanswm	Cymraeg	Canran																																																																							
Conwy	4183	288	6.44																																																																							
Sir Ddinbych	3059	154	4.79																																																																							
Sir y Fflint	3283	20	0.61																																																																							
G Gwynedd	1563	1724	52.45																																																																							
D Gwynedd	973	613	38.65																																																																							
Wrecsam	3073	21	0.65																																																																							
Ynys Môn	1972	857	30.29																																																																							
	18107	3676	16.88																																																																							
PI4	Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion iaith Gymraeg Lefel 1	Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion iaith Gymraeg Lefel 1																																																																								
Sylw	6 (0.68%)	0																																																																								
PI5	Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion iaith Gymraeg Lefel 2	Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo yn y profion iaith Gymraeg Lefel 2																																																																								
Sylw	25 2.84%	16 (1.78%)																																																																								
PI6	Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo i ennill Lefel 3 yn Gymraeg	Nifer a % y staff sydd wedi llwyddo i ennill Lefel 3 yn Gymraeg																																																																								

Sylw	3 wedi cyrraedd lefel 3 (0.34%) 28 wedi cyrraedd lefel 4 (3.18%) 84 wedi cyrraedd lefel 5 (9.56%)	17 wedi cyrraedd Lefel 3 (1.89%) 11 wedi cyrraedd Lefel 4 – (1.22%) 20 wedi cyrraedd Lefel 5 – (2.22%)
PI7	Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant i lefel cymhwyster y cytunwyd arni yn y Gymraeg	Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant yn y Gymraeg i lefel cymhwyster y cytunwyd arni
Sylw	5 wedi cyrraedd lefel 2 (0.57%) 3 wedi cyrraedd lefel 3 (0.34%) 12 wedi cyrraedd lefel 4 (1.37%) Mae'r rhain wedi eu cynnwys yn yr ystadegau uchod	Lefel 3-4 wedi ei gynnwys yn yr ystadegau uchod
PI8	Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith	Nifer a % y staff sydd wedi derbyn hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith
Sylw	Pum sesiwn ymwybyddiaeth iaith Gymraeg wedi eu cynnal i staff gweithredol ac anweithredol a 34 wedi cymryd rhan yn yr hyfforddiant.	Pedwar o sesiynau ymwybyddiaeth wedi eu cynnal ar gyfer staff cefnogol gyda 7 aelod staff yn cymryd rhan yn yr hyfforddiant.
PI9	Nifer a % o swyddi lle mae Cymraeg yn hanfodol sy'n cael eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig)	Nifer a % o swyddi lle mae Cymraeg yn hanfodol sy'n cael eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig)
Sylw	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod
PI10	Nifer a % y swyddi lle mae Cymraeg yn ddymunol sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig)	Nifer a % y swyddi lle mae Cymraeg yn ddymunol sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig)
Sylw	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod
PI11	Y perfformiad a osodwyd yn erbyn unrhyw darged sy'n cael ei fabwysiadu fel rhan o'r fframwaith rheoli perfformiad - dyma'r targedau ar gyfer 2013/14; Nifer a % y staff newydd sydd wedi ennill cymhwyster Lefel 2 Nifer a % y staff newydd sydd wedi cael dyrchafiad a llwyddo yn Lefel 2	Y perfformiad a osodwyd yn erbyn unrhyw darged sy'n cael ei fabwysiadu fel rhan o'r fframwaith rheoli perfformiad - dyma'r targedau ar gyfer 2012/13; Nifer a % y staff newydd sydd wedi ennill cymhwyster Lefel 2 Nifer a % y staff newydd sydd wedi cael dyrchafiad a llwyddo yn Lefel 2

Sylw	<p>Mae'n rhaid i staff newydd ennill llwyddiant mewn Lefel 2 neu'r lefel hanfodol ar gyfer y swydd.</p> <p>O'r 38 aelod staff newydd a gychwynnodd yn 2013/14 mae nifer yr aelodau staff newydd sydd wedi llwyddo fel a ganlyn: Llwyddiant lefel 1 – 1 (0.11%) Llwyddiant lefel 2 – 7 (0.23%) Llwyddiant lefel 4 – 9 (1.02%) Llwyddiant lefel 5 – 10 (1.14%) Mae 11 yn gweithio tuag at gyrraedd lefel 2 yn ystod eu cyfnod prawf.</p> <p>Nifer a chanran y 26 aelod staff a gafodd ddirchafiad yn ystod 2013/14 ac sydd wedi llwyddo i gyrraedd lefel benodol yn 2013/14; 11 yn lefel 2 2 yn lefel 3 6 yn lefel 5 A 5 yn gweithio tuag at y lefel angenrheidiol</p> <p>Cynigwyd lle ar gwrs Cymraeg Lefel 2, sydd i'w gynnal yn 204/15, i'r holl aelodau staff newydd a phawb a oedd wedi cael dyrchafiad ond heb gyrraedd lefel 2.</p>	<p>Rhaid i staff newydd ennill llwyddiant mewn Lefel 2 neu'r lefel hanfodol ar gyfer y swydd.</p> <p>Mae nifer y staff newydd sydd wedi cael llwyddiant yn 2012/13 fel a ganlyn, Lefel 2 : 4 (0.44%), Lefel 3 : 1, Lefel 4: 4 a Lefel 5: 5.</p> <p>Nifer a chanran y staff sydd wedi cael dyrchafiad neu wedi ennill llwyddiant yn 2012/13 2; 14 wedi ennill llwyddiant Lefel 2 (1.552%) 2 wedi ennill llwyddiant Lefel 4 (0.22%) 11 wedi ennill llwyddiant Lefel 5 (1.22%)</p>
PI12	<p>Nifer a % y galwadau yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn Swyddfeydd y Sir o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd pob blwyddyn.</p>	<p>Nifer a % y galwadau yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn Swyddfeydd y Sir o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd pob blwyddyn.</p>
Sylw	<p>Mae'r galwadau a nodwyd yn rhai yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn unig gan ei bod hi'n bolisi safonol i ateb pob galwad yn ddwyieithog. Gweler isod am rifau ar gyfer pob sir.</p>	<p>Mae'r galwadau a nodwyd yn rhai yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg yn unig gan ei bod hi'n bolisi safonol i ateb pob galwad yn ddwyieithog. Gweler isod am rifau ar gyfer pob sir.</p>

PI13	Nifer a % y llythyrau a dderbyniwyd ac a anfonwyd yn Gymraeg yn y Swyddfeydd Sirol o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd bob blwyddyn.	Nifer a % y llythyrau a dderbyniwyd ac a anfonwyd yn Gymraeg yn y Swyddfeydd Sirol o fewn cyfnod penodol - wythnos 1af Mai ac wythnos 1af Tachwedd bob blwyddyn.
Sylw	<p>Cafodd y swyddfeydd sirol eu huno'r llynedd - ac felly mae'r ffigurau a gofnodwyd ar gyfer rhai swyddfeydd yn seiliedig ar ddwy sir fel y nodir isod.</p> <p>Conwy a Sir Ddinbych 11.87% o lythyrau a 6.6% o alwadau</p> <p>Wrecsam a Sir y Fflint 0% o lythyrau a 0% o alwadau</p> <p>Gwynedd ac Ynys Môn 51.94% o lythyrau a 55.47% o alwadau</p> <p>(Mae'r holl lythyrau mewn perthynas ag archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn cael eu hanfon allan yn ddwyieithog ymhob sir)</p>	<p>Cafodd y swyddfeydd sirol eu huno eleni - ac felly mae'r ffigurau a gofnodwyd ar gyfer rhai swyddfeydd yn seiliedig ar ddwy sir fel y nodir isod.</p> <p>Sir Ddinbych 3.07% o lythyrau a 11.51% o alwadau</p> <p>Conwy 51.27% o lythyrau a 18.42% o alwadau (cynnydd yn nifer y llythyrau oherwydd bod nifer uchel o lythyrau wedi eu hanfon allan yn ddwyieithog)</p> <p>Wrecsam a Sir y Fflint 0% o lythyrau a 0% o alwadau</p> <p>Gwynedd ac Ynys Môn 60.68% o lythyrau a 55.39% o alwadau</p> <p>(Mae'r holl lythyrau mewn perthynas ag archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn cael eu hanfon allan yn ddwyieithog ymhob sir)</p>
PI14	Nifer a % y staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig)	Nifer a % y staff sydd â sgiliau dwyieithog (i'r safon ddynodedig)
Sylw	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod
PI15	Nifer a % y swyddi prif dderbynfeydd a ddynodwyd yn rhai lle mae'r Gymraeg yn hanfodol ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog	Nifer a % y swyddi prif dderbynfeydd a ddynodwyd yn rhai lle mae'r Gymraeg yn hanfodol ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog.
Sylw	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod

PI16	Nifer a % y staff o fewn y Gwasanaeth sy'n gallu siarad Cymraeg - yn ôl adran, gradd y swydd, neu fan gwaith.	Nifer a % y staff o fewn y gwasanaeth sy'n gallu siarad Cymraeg - yn ôl adran, gradd y swydd neu fan gwaith.
Sylw	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod	Gweler Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg isod
PI17	Nifer a % y cwynion o ffynonellau, sydd ddim yn cynnwys staff na'u cynrychiolwyr, am weithrediad y Cynllun Iaith Gymraeg a % y cwynion yr ymdriniwyd â hwy, yn unol â'r safonau a osodwyd gan yr Awdurdod.	Nifer y cwynion o ffynonellau, heblaw staff neu gynrychiolwyr, am weithrediad y Cynllun Iaith Gymraeg, a % y cwynion yr ymdriniwyd â hwy yn unol â'r safonau a osodwyd gan yr Awdurdod.
Sylw	<p>Cafwyd cwyn o'r math yma (gyfystyr â 4% o'r holl gwynion ffurfiol) mewn perthynas â digwyddiad yn neuadd breswyl Syr John Morris Jones ym Mhrifysgol Bangor lle'r oedd honiad nad oedd criw tân wedi siarad Cymraeg yn y lle cyntaf ar ôl cyrraedd y safle (roedd y criw wedi cwestiynu'r myfyrwyr yn Saesneg i sefydlu a oedd tân yn yr adeilad ai peidio).</p> <p>Fe ymwelodd y rheolwr a oedd yn gyfrifol am ymchwilio i'r mater hwn â'r neuadd ac fe eglurodd bod y broses o gasglu gwybodaeth ar y dechrau yn aml yn digwydd drwy gyfrwng y Saesneg ond bod modd i'r cyhoedd ofyn am gael siarad Cymraeg ar unrhyw adeg. Cafodd y criw eu hatgoffa o bwysigrwydd bod yn ystyriol o ddewis iaith ac i fod yn ymwybodol o anghenion lleol ee. neuadd breswyl Gymraeg.</p>	<p>Cafwyd un cwyn mewn perthynas ag arwydd yng ngorsaf dân Abermaw – cafodd yr arwydd Cymraeg ei newid i 'Gorsaf Dân Abermaw' yn hytrach na 'Gorsaf Dân Barmouth' a chafwyd archwiliad o'r holl arwyddion yn yr orsaf.</p>
PI18	Nifer a % y cwynion gan staff neu eu cynrychiolwyr am faterion iaith.	Nifer y cwynion gan staff neu eu cynrychiolwyr am faterion iaith.
Sylw	Ni chafwyd unrhyw gwynion o'r fath yn y cyfnod hwn	Ni chafwyd unrhyw gwynion o'r fath yn y cyfnod hwn.
PI19	Nifer a % yr asiantaethau a chontractwyr sy'n derbyn canllaw i gydymffurfio gyda'n Cynllun Iaith Gymraeg.	Nifer yr asiantaethau a chontractwyr sydd wedi derbyn canllaw i gydymffurfio gyda Chynllun yr Iaith Gymraeg.

Sylw	<p>Mae pob Contractwr ar y rhestr Contractwyr Cymeradwy wedi cael eu hysbysu o Gynllun Iaith Gymraeg GTAGC. Mae contractwyr newydd yn cael eu hysbysu pan fyddant yn cael eu hychwanegu at y rhestr.</p> <p>Mae'r Adran Cyfleusterau yn ymdrechu i roi gwybod i Gontractwyr a staff am Bolisi Iaith Gymraeg Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Yn ystod 2013, fel rhan o'r Gweithdrefnau Rheoli Contractwyr, fe gynhaliodd yr Adran Gyfleusterau gyfres o seminarau ar gyfer yr holl Gontractwyr i'w briffio am bolisiau a chanllawiau pwysig er mwyn gwneud yn sir bod y rhain yn eglur a'u bod yn cydymffurfio. Cafodd aelodau staff allweddol eu gwahodd i'r seminarau hyn er mwyn gwneud yn siŵr eu bod hwythau'n deall hefyd. Bu i'r adran gydweithio gyda Heddlu Gogledd Cymru i fabwysiadu eu polisiau hwy, megis yr holiadur ymgymhwyso sydd yn cael ei ddatblygu i wneud yn siŵr bod Contractwyr yn cydymffurfio.</p> <p>Mae'r adran TGCh hefyd yn gwneud yn siŵr bod yr holl gontractwyr y mae'r adran yn eu defnyddio yn gyfarwydd â gofynion y Polisi Iaith Gymraeg.</p>	Mae pob Contractwr ar y rhestr Contractwyr Cymeradwy wedi cael eu hysbysu o Gynllun Iaith Gymraeg GTAGC. Mae contractwyr newydd yn cael eu hysbysu pan fyddant yn cael eu hychwanegu at y rhestr.
PI20		Nifer a % y galwadau brys yr ymdriniwyd â hwy yn y Gymraeg.
Sylw	Yn ystod 2013/14 derbyniodd yr Ystafell Reoli 14,433 o alwadau brys. O'r cyfanswm hwn, fe ymdriniwyd â 207 o alwadau yn Gymraeg (1.43%)	Yn ystod 2012/13 derbyniodd yr Ystafell Reoli 15,739 o alwadau brys. O'r cyfanswm hwn, fe ymdriniwyd â 137 o alwadau yn Gymraeg (0.87%)

Dadansoddiad o Sgiliau Siarad Cymraeg

1. PRIF GANFYDDIADAU:

1.1 CANLYNIADAU POSITIF

- Er bod nifer y staff wedi gostwng, mae Strategaeth Iaith Gymraeg y Gwasanaeth yn parhau i fod yn effeithiol o ran cynyddu sgiliau iaith Gymraeg y gweithlu – gyda chynnydd sylweddol yng nghanran y staff sydd yn meddu ar y sgiliau iaith Gymraeg angenrheidiol ar gyfer y swydd ynghyd â gostyngiad yn y rheiny heb y sgiliau angenrheidiol.
- Rydym wedi llwyddo i gofnodi sgiliau iaith Gymraeg yr holl weithlu bron â bod (ar wahân i 2 sydd heb gofnod), a hynny unai drwy hunan asesiad neu asesiad ffurfiol. Y mae hyn yn golygu bod gennym well dealltwriaeth o broffil ieithyddol y Gwasanaeth a dadansoddiad sgiliau cywirach.
- Mae canran y staff sydd gan sgiliau iaith Gymraeg Lefel 4 ac uwch wedi cynyddu.
- Mae canran y staff sydd gan sgiliau iaith Gymraeg Lefel 2 wedi gostwng wrth iddynt ddatblygu eu sgiliau i lefel uwch.
- Rydym wedi llwyddo i gyflawni safonau da mewn pocedi penodol yn cynnwys datblygu sgiliau iaith ymhlith uwch reolwyr sydd wedi gwella eto eleni ac wrth ddyrannu staff Cymraeg eu hiaith mewn siroedd ac adrannau/swyddogaethau penodol
- Y mae cynnydd sylweddol yn nifer ein staff derbynfa a'r ystafell reoli sydd yn meddu ar y sgiliau iaith Gymraeg angenrheidiol – ac y mae gennym dystiolaeth bod staff sydd eto i gyrraedd lefel 4 yn y broses o wella eu sgiliau.

1.2 HERIAU YR YDYM YN EU HWYNEBU O HYD

- Er bod nifer yr aelodau staff hynny sydd eto i gyrraedd Lefel 2 yn parhau i ostwng, y mae aelodau staff sydd wedi cofnodi eu sgiliau fel Lefel 0 neu Lefel 1 yr ydym yn parhau i'w targedu a'u hannog i wella eu sgiliau - y mae modd i ni adnabod yr unigolion hyn yn well erbyn hyn gan fod sgiliau iaith bron i bob aelod staff wedi eu cofnodi.
- Y mae mwyafrif ein staff yn bodloni'r gofynion ieithyddol ar gyfer eu swydd, ond y mae 308 (35%) eto i gyrraedd y lefel angenrheidiol. Byddwn yn parhau i dargedu'r unigolion hynny nad oes rheidrwydd arnynt i gyrraedd lefel benodol o sgiliau iaith Gymraeg fel rhan o'u hymrwymadau cytundebol h.y. y rhai hynny a gyflogwyd cyn mis Ionawr 2010.

2 NODYN YNGLŶN Â'R CYFRIFIADAU:

- 2.1 Ystyrir mai'r diffiniad o lefelau sgiliau siarad Cymraeg yw:
Y lefel uchaf o hyfedredd ar gyfer pob unigolyn boed yn sgôr a gofnodwyd yn dilyn hunanasesiad yn ystod CDU neu'n dilyn asesiad ffurfiol.

TABLAU CRYNODEB

2011

Dynodiad swydd	Nifer o swyddi sydd wedi eu dynodi ar y lefel hon.	Swydd ar Lefel 0	Swydd ar Lefel 1	Swydd ar Lefel 2	Swydd ar Lefel 3	Swydd ar Lefel 4	Swydd ar Lefel 5	Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm cofnodion deiliad swydd
Lefel 2	933	115	282	193	73	81	152	1	36	933
Lefel 3	9	0	2	3	3	0	1	0	0	9
Lefel 4	91	1	12	20	5	23	29	0	1	91
Lefel 5	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	1034	116	296	216	81	104	183	1	37	1034

2012

Dynodiad swydd	Nifer o swyddi llawn sydd wedi eu dynodi ar y lefel hon.	Swydd ar Lefel 0	Swydd ar Lefel 1	Swydd ar Lefel 2	Swydd ar Lefel 3	Swydd ar Lefel 4	Swydd ar Lefel 5	Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm cofnodion deiliad swydd
Lefel 2	875	122	220	159	96	95	150	1	32	875
Lefel 3	8	0	1	1	5	0	1	0	0	8
Lefel 4	75	2	6	10	10	14	32	0	1	75
Lefel 5	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	959	124	227	170	111	109	184	1	33	959

2013

Dynodiad swydd	Nifer o swyddi llawn sydd wedi eu dynodi ar y lefel hon.	Swydd ar Lefel 0	Swydd ar Lefel 1	Swydd ar Lefel 2	Swydd ar Lefel 3	Swydd ar Lefel 4	Swydd ar Lefel 5	Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm cofnodion deiliad swydd
Lefel 2	810	101	187	152	99	90	142	1	38	810
Lefel 3	8	0	1	1	5	0	1	0	0	8
Lefel 4	80	1	4	7	12	19	37	0	0	80
Lefel 5	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	899	102	192	160	116	109	181	1	38	899

2014

Dynodiad swydd	Nifer o swyddi llawn sydd wedi eu dynodi ar y lefel hon.	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm cofnodion deiliad swydd
Lefel 2	785	117	178	163	65	63	196	1	2	785
Lefel 3	11	0	1	3	5	1	1	0	0	11
Lefel 4	82	2	2	8	6	14	50	0	0	82
Lefel 5	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	879	119	181	174	76	78	248	1	2	879

3. Trosolwg

- 3.1 Unwaith yn rhagor cafwyd gostyngiad yn nifer y swyddi sydd wedi eu llenwi yn y cyfnod cyn mis Ebrill 2014. Roedd hyn yn cynnwys 25 yn llai o swyddi Lefel 2, 3 yn fwy o swyddi Lefel 3 wedi eu llenwi, a 2 swydd Lefel 4 ychwanegol.
- 3.2 Yn ystod 2014 roedd cynnydd yn nifer yr aelodau staff hynny a gofnododd eu sgiliau yn llwyddiannus ac er bod hyn wedi dangos cynnydd bach mewn staff ar lefel 0 neu 1 (cynnydd o 294 i 300) roedd cynnydd sylweddol mewn sgiliau lefel 4 a lefel 5 (cynnydd o 290 i 326) a sgiliau lefel 2 (cynnydd o 160 -174).
- 3.3 Er bod cyfyngiadau ariannol yn golygu bod yn rhaid i'r Gwasanaeth weithredu gyda llai o staff, rydym wedi llwyddo i reoli'r effaith ar ein sgiliau iaith Gymraeg ac y mae cyfran uwch o'r gweithlu yn parhau i wella eu sgiliau a chyrraedd lefel 4 ac uwch.

4. DANGOSYDDION PERFFORMIAD

4.1 Gwelwyd cynnydd yng nghanran y swyddi Cymraeg hanfodol (Lefel 4 ac uwch) a Chymraeg dymunol (Lefel 3 ac uwch) sydd wedi eu cyflenwi gan staff sydd yn meddu ar y sgiliau siarad Cymraeg angenrheidiol (cynnydd o 15.1% yn nifer y swyddi Cymraeg hanfodol sydd wedi eu cyflenwi gan staff sydd yn meddu ar y sgiliau angenrheidiol a chynnydd o 3.3% yn nifer y swyddi Cymraeg dymunol sydd wedi eu cyflenwi gan staff sydd yn maeddu ar y sgiliau angenrheidiol).

4.2 Y mae hyn yn galonogol iawn o ystyried bod lefelau staff yn gostwng o flwyddyn i flwyddyn.

DPA1				
Nifer a chanran y swyddi lle mae'r Gymraeg yn hanfodol, Lefel 4 ac uwch, ac sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog i'r lefel ddymunol.	2011	2012	2013	2014
Cyfanswm nifer y swyddi sydd wedi eu dynodi'n rhai Lefel 4 neu uwch.	92	76	81	83
Y nifer sydd wedi eu llenwi gan staff gyda sgiliau siarad Cymraeg Lefel 4 neu uwch.	53	47	57	71
Y ganran sydd wedi eu llenwi gan staff gyda sgiliau iaith Gymraeg Lefel 4 neu uwch.	57.6%	61.8%	70.4%	85.5%
DPA2				
Nifer a chanran y swyddi lle mae'r Gymraeg yn ddymunol, Lefel 2 neu 3, ac sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau dwyieithog i'r lefel ddymunol.	2011	2012	2013	2014
Cyfanswm nifer y swyddi sydd wedi eu dynodi'n rhai Lefel 2 neu Lefel 3.	942	883	818	793
Y nifer sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 2 neu uwch.	504	507	490	501
Y ganran sydd wedi eu llenwi gan staff gyda sgiliau siarad Cymraeg ar Lefel 2 neu uwch.	53.5%	57.4%	59.9%	63.2%

4.3 Mae'r Gwasanaeth yn parhau i gynyddu canran ei staff sydd yn meddu ar y sgiliau iaith Gymraeg angenrheidiol ar gyfer eu swydd (cynnydd o 4.1% yn nifer y staff sydd gan sgiliau dwyieithog i'r lefel ddymunol). Gwelwyd gostyngiad yn nifer y staff heb y sgiliau angenrheidiol ar gyfer y swydd, 6 yn llai neu 0.2%. Dim ond dau aelod staff sydd heb gofnodi eu sgiliau.

4.4 Mae'r Gwasanaeth yn cydnabod mai Lefel 2 yw'r lefel isaf ar gyfer yr holl swyddi, ac y mae unrhyw un sydd gan lefel is na hyn, neu sydd heb gofnodi eu sgiliau yn cael eu cynnwys yn y dangosydd hwn.

DPA4				
Nifer a chanran y staff sydd â sgiliau dwyieithog i'r safon ddynodedig.	2011	2012	2013	2014
Cyfanswm y nifer o staff (gan gynnwys rhai sydd heb dderbyn asesiad)	1,034	959	899	877
Y nifer o staff sydd â sgiliau oedd yn cwrdd â meini	557	554	547	569

prawf sgiliau ieithyddol eu swyddi.				
Y canran o staff lle'r oedd eu sgiliau yn cwrdd â'r meini prawf a osodwyd ar gyfer eu swydd yn ddigonol.	53.9%	57.8%	60.8%	64.9%
Nifer a chanran y staff sydd heb sgiliau dwyieithog i'r safon ddynodedig.	2011	2012	2013	2014
Nifer y staff nad yw eu sgiliau'n cwrdd â'r lefel angenrheidiol ar gyfer y swydd	440	372	314	308
Canran y staff nad yw eu sgiliau'n cwrdd â'r lefel angenrheidiol ar gyfer y swydd	42.6%	38.8%	34.9%	35.1%
Nifer y staff sydd heb gwblhau asesiad neu hunanasesiad.	37	33	38	1
Canran y staff sydd heb gwblhau asesiad neu hunanasesiad.	3.6%	3.4%	4.2%	0.1%

4.5 Mae'r ffaith bod 75% o'r holl swyddi prif dderbynfa bellach wedi eu cyflenwi gan staff sydd yn meddu ar sgiliau iaith Gymraeg Lefel 4 ac uwch yn nodi cynnydd sylweddol yn ein hymgais i gwrdd â'r targed - cydymffurfiaid 100%. Gwelwyd cynnydd o 4 neu 11.4% yn nifer y swyddi Cymraeg hanfodol sydd wedi eu cyflenwi gan staff dwyieithog.

4.6 Y mae 6 aelod staff sydd heb gyrraedd Lefel 4 ac maent yn parhau i weithio tuag at gynyddu eu sgiliau.

DPA5				
Nifer a chanran y swyddi prif dderbynfeydd sydd wedi eu dynodi fel 'Cymraeg yn hanfodol' ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog.	2011	2012	2013	2014
Cyfanswm y nifer o swyddi 'rolau prif dderbynfa'	26	20	22	24
Cyfanswm y nifer o 'swyddi prif dderbynfa' sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg Lefel 4 neu uwch.	12	9	14	18
Y canran o 'swyddi prif dderbynfa' sydd wedi eu llenwi gan staff sydd â sgiliau siarad Cymraeg a Lefel 4 neu uwch.	46.2%	45%	63.6%	75%

4.8 Mae lefelau sgiliau'r Ystafell Reoli wedi cynyddu'n sylweddol. Mae'r tri aelod staff yn yr Ystafell Reoli sydd eto i gyrraedd Lefel 4 ar gyfer eu swydd yn parhau i wella eu sgiliau.

Nifer a chanran y swyddi trin galwadau yn yr ystafell reoli sydd wedi eu dyrannu fel 'Cymraeg yn hanfodol' ac sydd wedi eu llenwi gan staff dwyieithog	2011	2012	2013	2014
Cyfanswm y nifer o staff yn yr ystafell reoli sy'n trin galwadau	19	18	19	19
Cyfanswm y nifer o staff yn yr ystafell reoli sy'n trin galwadau sydd â sgiliau siarad Cymraeg Lefel 4 neu uwch.	14	12	14	16
Y canran o staff yn yr ystafell reoli sy'n trin galwadau sydd â sgiliau iaith Lefel 4 neu uwch.	73.7%	66.7%	73.7%	84.2%

Dangosyddion Perfformiad (parhad)

Nifer y staff yn ôl lefel sgiliau, fesul sir.

2011

Staff yn	Cyfanswm swyddi	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm staff
Ynys Môn	124	4	22	30	15	21	29	0	3	124
Conwy	183	13	60	59	11	8	22	1	9	183
Sir Ddinbych	280	33	86	60	24	32	39	0	6	280
Sir y Fflint	104	25	45	18	5	1	2	0	8	104
Gogledd Gwynedd	133	1	15	20	10	23	63	0	1	133
De Gwynedd	101	6	20	13	11	17	27	0	7	101
Wrecsam	109	34	48	16	5	2	1	0	3	109
Cyfanswm	1034	116	296	216	81	104	183	1	37	1034
Cyfanswm Gwynedd	234	7	35	33	21	40	90	0	8	234

2012

Staff yn	Cyfanswm swyddi	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm staff
Ynys Môn	112	4	10	23	23	17	33	0	2	112
Conwy	172	16	48	42	16	16	24	1	9	172
Sir Ddinbych	260	33	71	50	31	30	38	0	7	260
Sir y Fflint	98	26	37	20	7	0	2	0	6	98
Gogledd Gwynedd	126	5	10	9	15	26	60	0	1	126
De Gwynedd	92	7	14	10	12	15	27	0	7	92
Wrecsam	99	33	37	16	7	5	0	0	1	99
Cyfanswm	959	124	227	170	111	109	184	1	33	959
Cyfanswm Gwynedd	218	12	24	19	27	41	87	0	8	218

2013

Staff yn	Cyfanswm swyddi	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm staff
Ynys Môn	98	2	8	18	22	18	28	0	2	98
Conwy	167	14	41	41	22	18	22	0	9	167
Sir Ddinbych	244	30	59	42	34	34	37	1	7	244
Sir y Fflint	93	20	31	22	7	2	3	0	8	93
Gogledd Gwynedd	118	4	8	11	12	23	58	0	2	118
De Gwynedd	88	5	12	13	10	11	30	0	7	88
Wrecsam	91	27	33	13	9	3	3	0	3	91
Cyfanswm	899	102	192	160	116	109	181	1	38	899
Cyfanswm Gwynedd	206	9	20	24	22	34	88	0	9	206

2014

Staff yn	Cyfanswm swyddi	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad neu hunan asesiad wedi ei gwblhau	Cyfanswm staff
Ynys Môn	64	0	6	2	15	17	24	0	0	64
Conwy	154	13	42	43	9	12	34	1	0	154
Sir Ddinbych	250	40	50	48	27	26	58	0	1	250
Sir y Fflint	95	39	19	26	1	5	5	0	0	95
Gogledd Gwynedd	141	0	12	27	8	16	78	0	0	141
De Gwynedd	87	0	12	22	4	7	42	0	0	87
Wrecsam	86	25	38	10	1	8	4	0	0	86
Cyfanswm	877	117	179	178	65	91	245	1	1	877
Cyfanswm Gwynedd	228	0	24	49	12	23	120	0	0	228

Dangosyddion Perfformiad (parhad)

Newidiadau rhwng 2013 ad 2014:

- 4.9** Mae'r tabl isod yn dangos y gwahaniaeth rhwng lefelau sgiliau deiliaid swyddi rhwng 2013 a 2014, a'r effaith yn dilyn gostyngiad o 20 o swyddi sydd wedi eu llenwi ar draw y rhan fwyaf o siroedd.
- 4.10** Roedd 37 yn llai o staff a oedd heb eu hasesu, a chynnydd sylweddol mewn staff a symudodd i Lefel 5 a Lefel 2.

Cyfanswm swyddi yn 2013	Deiliad y Swydd ar Lefel 0	Deiliad y Swydd ar Lefel 1	Deiliad y Swydd ar Lefel 2	Deiliad y Swydd ar Lefel 3	Deiliad y Swydd ar Lefel 4	Deiliad y Swydd ar Lefel 5	Deiliad y Swydd ar Lefel 6	Dim asesiad na hunan asesiad	Cyfanswm o gymharu â 2012
879	+15	-13	+18	-51	-18	+64	0	+37	-60

Newidiadau rhwng 2011 a 2014:

- 4.11** Rhwng 2011 a 2013, gwelwyd cynnydd sylweddol o 288 i 291 (1%), yn nifer y rhai gyda sgiliau uwch (Lefel 4 ac uwch), sydd yn arwydd cadarnhaol o'n cynnydd.
- 4.12** Yn ystod yr un cyfnod, roedd llai o ddeiliaid swyddi a oedd wedi llwyddo i gyrraedd yr isafswm disgwyledig o ran y sgiliau iaith Gymraeg y mae'r Gwasanaeth yn ceisio'u cyflwyno (Lefel 2 ac uwch), ond yng nghyd-destun y gostyngiad cyffredinol o ran staffio mae hyn yn ganlyniad positif gan fod llai o staff sydd heb eu hasesu a nifer sylweddol staff sydd gan sgiliau lefel uwch.

	Nifer y rhai sydd heb sgiliau iaith Gymraeg o gwbl neu sydd gan sgiliau iaith isel (Lefel 0 neu Lefel 1)	Nifer y rhai sydd yn meddu ar y sgiliau iaith Gymraeg disgwyledig (Lefel 2 ac uwch)	Nifer y rhai sydd yn meddu ar sgiliau iaith Gymraeg lefel uwch (Lefel 4 ac uwch)
2011	412 (39.8%)	585 (56.6%)	288 (27.9%)
2012	351 (36.6%)	575 (60.0%)	294 (30.7%)
2013	294 (32.7%)	567 (63.1%)	291 (32.4%)
2014	300 (34.1%)	250 (28.4%)	337 (38.4%)

Dangosyddion Perfformiad (parhad)

Canran y sgiliau iaith Gymraeg ar draws y Gwasanaeth cyfan.

4.13 O gymharu â 2011, mae pob sir wedi gweld cynnydd mewn staff Lefel 3 ac uwch, er , o gymharu â llynedd, cafwyd cynnydd sylweddol yn Ynys Môn a gostyngiad yng Nghonwy, Sir y Fflint, Gwynedd a Wrecsam.

4.14 Mae patrwm sgiliau iaith Gymraeg ein staff wedi newid, gyda'r nifer uchaf wedi eu lleoli yn Ynys Môn, yna Gwynedd, Sir Ddinbych, Conwy, Wrecsam a Sir y Fflint.

	2011	2012	2013	2014
Ynys Môn	52.4%	65.2%	69.4%	87.5%
Conwy	22.4%	33.1%	37.1%	36.4%
Sir Ddinbych	33.9%	38.1%	43.4%	44.4%
Sir y Fflint	7.7%	9.2%	12.9%	11.6%
Gwynedd	64.5%	71.1%	69.9%	66.6%
Wrecsam	7.3%	12.1%	16.5%	15.1%
Cyfanswm	35.7%	42.2%	45.3%	45.8%
Gogledd Gwynedd	72.2%	80.2%	78.8%	72.3%
De Gwynedd	54.5%	58.7%	58.0%	60.9%

Canran yr holl staff ym mhob sir sydd gan sgiliau Lefel 3 ac uwch.

Dangosyddion Perfformiad (parhad)

Dosbarthiad y sgiliau iaith Gymraeg ar draws y Gwasanaeth cyfan.

4.15 Mae canran staff Cymraeg y Gwasanaeth wedi cynyddu o flwyddyn i flwyddyn ymhob sir ac mae'r patrwm wedi newid yn 2014, gyda chynnydd sylweddol yn nifer ein staff Cymraeg Ynys Môn, a Gwynedd yn dilyn yn agos, yna Sir Ddinbych, Conwy, Wrecsam a Sir y Fflint.

	2011	2012	2013	2014
Ynys Môn	17.6%	18.0%	16.7%	64.1%
Conwy	11.1%	14.1%	15.2%	30.5%
Sir Ddinbych	25.8%	24.4%	26.0%	33.6%
Sir y Fflint	2.2%	2.2%	2.9%	10.5%
Gwynedd	40.9%	38.3%	35.4%	61.5%
Wrecsam	2.2%	3.0%	3.7%	14%
Cyfanswm				100.0%
Gogledd Gwynedd	26.0%	24.9%	22.9%	66.7%
De Gwynedd	14.9%	13.3%	12.5%	56.3%

Canran staff y Gwasanaeth sydd yn siarad Cymraeg sydd wedi eu lleoli ym mhob sir.

Dangosyddion Perfformiad (parhad)

Canran sgiliau iaith Gymraeg yn ôl lefelau swyddi.

- 4.16** Mae'r tabl isod yn dangos bod canran uchel o staff (uchafswm o 92% a lleiafswm o 83%) ar draws bob lefel, nid dim ond uwch reolwyr, yn cydymffurfio â'r gofynion ieithyddol ar gyfer eu swydd (colofn ii).
- 4.17** Mae'r uwch reolwyr yn parhau i fod ar y blaen o ran cydymffurfio gyda'r targed y mae'r Gwasanaeth yn dyheu i'w gyrraedd, sef sgiliau Lefel 2 ar draws y sefydliad cyfan (colofn iv.), y mae hyn wedi cynyddu o 78% i 88% ers y llynedd. Mae'r canran uchaf o staff sydd gan sgiliau Lefel 3 ac uwch yn parhau i fod ymhlith uwch reolwyr (colofn v).
- 4.18** Dyma arwydd positif o ymrwymiad staff ar draws bob lefel, ac uwch reolwyr yn benodol, i'r iaith Gymraeg.

2013	Cyfanswm nifer	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda sgiliau lefel anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.	vi.
Uwch Reolwyr ¹	27	74%	19%	78%	67%	4%
Rheolwyr Gorsaf	29	72%	24%	76%	52%	0%
Rheolwyr Gwylfa	102	71%	26%	71%	42%	3%
Rheolwyr Criw	128	60%	37%	60%	38%	3%
Diffoddwyr Tân	481	59%	36%	59%	43%	5%
Gradd 6 - 8	32	59%	28%	59%	53%	13%
Gradd 3 - 5	86	58%	24%	74%	60%	1%
Gradd 1- 2	14	43%	50%	43%	36%	7%
Cyfanswm	899	61%	33%	63%	45%	4%

2014	Cyfanswm nifer	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda sgiliau lefel anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.	vi.
Uwch Reolwyr ²	23	92	12	88	68	0
Rheolwyr Gorsaf	23	92	16	84	48	0
Rheolwyr Gwylfa	83	90.22	35.87	64.13	38.04	0
Rheolwyr Criw	104	86.67	35.83	64.17	38.33	0
Diffoddwyr Tân	403	84.49	36.69	63.31	45.07	0
Gradd 6 - 8	29	82.86	34.29	65.71	51.43	0
Gradd 3 - 5	82	91.11	22.22	76.67	60	1.11
Gradd 1- 2	12	92.31	46.15	53.85	38.46	0
Cyfanswm	759	86.55	33.75	66.13	45.84	0.11

Dadansoddiad o sgiliau Cymraeg yn ôl lefelau swyddi, yn cynnwys yr holl systemau dyletswydd a rolau.

Dangosyddion Perfformiad (parhad)

Canran sgiliau iaith Gymraeg y ôl adran/swyddogaeth.

4.19 Cafwyd cynnydd sylweddol o ran cydymffurfiaeth gyda'r gofynion ieithyddol yn gyffredinol yn 2014 (mae'r cyfartaledd wedi cynyddu o 60.8% i 86.55%) (colofn i.). Mae staff yr Ystafell reoli a staff ataliol yn parhau i fod ymhlith yr adrannau hynny lle mae'r canrannau uchaf o staff ar Lefel 3 neu uwch. Mae canran y staff sydd gan sgiliau Lefel 1 hefyd wedi cynyddu o 32.7% i 66.13% yn 2014.

2013	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda lefel sgiliau anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.
Ystafell Reoli ³	81.3%	6.3%	93.8%	78.1%	0.0%
Criwiau Tân ac Achub ⁴	58.8%	36.5%	58.8%	40.3%	4.7%
Fflyd a rheoli cyfleusterau ⁵	60.0%	13.3%	60.0%	53.3%	26.7%
Pencadlys a chorfforaethol ⁶	57.9%	31.6%	64.9%	49.1%	3.5%
Gweithrediadau, ymateb a gwydnwch, ⁷	61.5%	30.8%	69.2%	57.7%	0.0%
Arall ⁸	38.9%	55.6%	38.9%	38.9%	5.6%
Atal ⁹	77.9%	8.8%	91.2%	76.5%	0.0%
Hyfforddi a datblygu ¹⁰	64.0%	32.0%	68.0%	28.0%	0.0%
Cyfanswm	60.8%	32.7%	63.1%	45.3%	4.2%

2014	% gyda sgiliau sydd yn cyd-fynd â gofynion y swydd	% gyda sgiliau Lefel 0 ac 1 yn unig	% gyda sgiliau Lefel 2 neu uwch	% gyda sgiliau Lefel 3 neu uwch	% gyda lefel sgiliau anhysbys
	i.	ii.	iii.	iv.	v.
Ystafell Reoli ¹¹	96.88	3.13	96.88	81.25	0
Criwiau Tân ac Achub ¹²	84.87	38.38	61.62	41.03	0
Fflyd a rheoli cyfleusterau ¹³	100	22.22	77.78	66.67	0
Pencadlys a chorfforaethol ¹⁴	77.27	37.88	60.61	43.94	1.52
Gweithrediadau, ymateb a gwydnwch, ¹⁵	85.71	25	75	50	0
Arall ¹⁶					
Atal ¹⁷	98.51	92.54	92.54	74.63	0
Hyfforddi a datblygu ¹⁸	100	68	68	32	0
Cyfanswm	86.55	66.13	66.13	45.84	0.11

Dadansoddiad o sgiliau iaith Gymraeg ymysg adrannau/swyddogaethau

Staff y System Dyletswydd Ar Gael yn Ôl y Galw (Rhan Amser)

- 4.20** Un o'r heriau o ran cynyddu sgiliau iaith Gymraeg staff Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yw'r ffaith bod mwyafrif staff y Gwasanaeth yn perthyn i'r System Dyletswydd Ar Gael yn Ôl y Galw, ac felly mae'r cyswllt y mae'r unigolion hyn yn ei gael gyda'r Gwasanaeth er mwyn cynyddu sgiliau a chwblhau asesiadau o sgiliau iaith Gymraeg yn brin iawn.
- 4.21** Mae gwelliant sylweddol wedi bod yn 2014 yn nifer y staff heb gofnod o'u sgiliau iaith Gymraeg (unai hunan asesiad neu asesiad ffurfiol). Mae'r lefel ar ei isaf - 38 yn llai - roedd 31 yn staff RDS - i ddim ond 2 yn 2014

NODIADAU

- ² 'Uwch reolwyr' - mae'r categori yn cynnwys uwch swyddogion, Rheolwyr Ardal, rheolwyr Grŵp a Staff Cynnal Gradd 9 - 12.
- ² 'Uwch reolwyr' - mae'r categori yn cynnwys uwch swyddogion, Rheolwyr Ardal, rheolwyr Grŵp a Staff Cynnal Gradd 9 - 12.
- ³ Yr Ystafell Reoli - staff trin galwadau, goruchwylwyr a rheolwyr.
- ⁴ Criw - Personél Llawn Amser a Rhan Amser sydd ddiffoddwyr tân, rheolwyr criw a rheolwyr gwylfa yn ein gorsafoedd.
- ⁵ Ffilyd a Rheoli Cyfleusterau - rheolwyr, technegwyr a staff gweinyddol, yn ogystal â staff Gorsaf Dân Gymunedol y Rhyl.
- ⁶ Pencadlys a Chorfforaethol - uwch reolwyr, yr adran gyllid, cyfrifon a chyflogres; yr Adnoddau Dynol a recriwtio; cynllunio corfforaethol; cyfathrebiadau corfforaethol; cydraddoldeb; iechyd a diogelwch; gweinyddiaeth ganolog; y dderbynfa a'r ysgrifenyddiaeth; TGCh; swyddogion CAD; gweinyddwyr RMS; ymchwiliadau disgyblu; cydlynnydd aelodau; cyfieithu; y storfa a chyflenwadau.
- ⁷ Gweithrediadau, ymateb a gwydnwch - staff gweinyddol (yn cynnwys gweinyddwyr y system dyletswydd Rhan Amser); rheolwyr argaeledd; peirianwyr hydrantau/offer diffodd tân; gwydnwch a gwydnwch lleol; rheolwyr ymateb; goruchwylwyr gweithrediadau; a chefnogaeth dechnegol.
- ⁸ Eraill - cynorthwyyr cynnal a chadw; gyrwyr cyffredinol; cogyddion(/glanhawyr), prosiectau arbennig, FBU.
- ⁹ Atal - Diogelwch (Tân) Cymunedol a Gweithwyr Cefnogi Diogelwch Tân yn y Cartref; Diogelwch Tân i Fusnesau/Diogelwch Tân Deddfwriaethol; lleihau llosgi bwriadol; addysgwyr; gweinyddwyr atal; rheolwyr partneriaeth; a'r Ffenics.
- ¹⁰ Hyfforddi a Datblygu - Rheolwyr hyfforddiant a Datblygiad. Hyfforddwyr, safonau perfformiad' ADC a sicrwydd ansawdd, cefnogaeth NVQ, achrediad a gweinyddwyr hyfforddi a datblygu.
- ¹¹ Yr Ystafell Reoli - staff trin galwadau, goruchwylwyr a rheolwyr.
- ¹² Criw - Personél Llawn Amser a Rhan Amser sydd ddiffoddwyr tân, rheolwyr criw a rheolwyr gwylfa yn ein gorsafoedd.
- ¹³ Ffilyd a Rheoli Cyfleusterau - rheolwyr, technegwyr a staff gweinyddol, yn ogystal â staff Gorsaf Dân Gymunedol y Rhyl.
- ¹⁴ Pencadlys a Chorfforaethol - uwch reolwyr, yr adran gyllid, cyfrifon a chyflogres; yr Adnoddau Dynol a recriwtio; cynllunio corfforaethol; cyfathrebiadau corfforaethol; cydraddoldeb; iechyd a diogelwch; gweinyddiaeth ganolog; y dderbynfa a'r ysgrifenyddiaeth; TGCh; swyddogion CAD; gweinyddwyr RMS; ymchwiliadau disgyblu; cydlynnydd aelodau; cyfieithu; y storfa a chyflenwadau.
- ¹⁵ Gweithrediadau, ymateb a gwydnwch - staff gweinyddol (yn cynnwys gweinyddwyr y system dyletswydd Rhan Amser); rheolwyr argaeledd; peirianwyr hydrantau/offer diffodd tân; gwydnwch a gwydnwch lleol; rheolwyr ymateb; goruchwylwyr gweithrediadau; a chefnogaeth dechnegol.
- ¹⁶ Eraill - cynorthwyyr cynnal a chadw; gyrwyr cyffredinol; cogyddion(/glanhawyr), prosiectau arbennig, FBU.

¹⁷ Atal – Diogelwch (Tân) Cymunedol a Gweithwyr Cefnogi Diogelwch Tân yn y Cartref; Diogelwch Tân i Fusnesau/Diogelwch Tân Deddfwriaethol; lleihau llosgi bwriadol; addysgwyr; gweinyddwyr atal; rheolwyr partneriaeth; a'r Ffenics.

¹⁸ Hyfforddi a Datblygu – Rheolwyr hyfforddiant a Datblygiad. Hyfforddwyr, safonau perfformiad, ADC a sicrwydd ansawdd, cefnogaeth NVQ, achrediad a gweinyddwyr hyfforddi a datblygu.